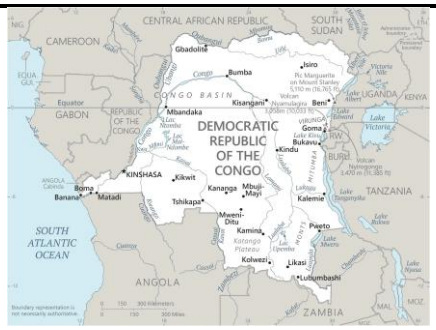
הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו

מחלקת ניהול סיכונים

דצמבר 2025

	דירוג	תחזית	מתאריך	אשרור אחרון
אשרא	7/7	...	...	...
OECD	7/7	...	ינואר 1999	...
Fitch	...	...	...	...
Moody's	B3	יציבה	נובמבר 2022	אפריל 2025
S&P	B-	יציבה	ינואר 2022	ינואר 2025

נתונים כלליים:

ממוקמת במרכז אפריקה, גובלת באנגולה, זמביה, טנזניה, אוגנדה, רואנדה וקונגו (ברזוויל).

אוכלוסייה:	113 מיליון איש (הערכה לשנת 2025)
שטח:	2,334 אלף קמר
עיר בירה:	קינשאסה
תמג נומינלי:	78.6 מיליארד דולר (הערכה לשנת 2025)
תמג לנפש:	697 דולר (הערכה לשנת 2025)
משאבי טבע:	קובלט, נחושת, נפט, יהלומים, זהב, כסף, אבץ, מנגן, בדיל, אורניום, פחם, עץ
שפה רשמית:	צרפתית, לינגלה וסווהילית
מטבע:	פרנק קונגולזי CDF

מדד תפיסת השחיתות (ארגון TI, 2024)	163/180
מדד הפיתוח האנושי (האום, 2025)	171/193
מדד הדמוקרטיה (אקונומיסט, 2024)	156/165 Authoritarian
ניתוח קיימות החוב (IMF, 4/2025)	סיכון מתון למצוקת חוב

נקודות חוזק

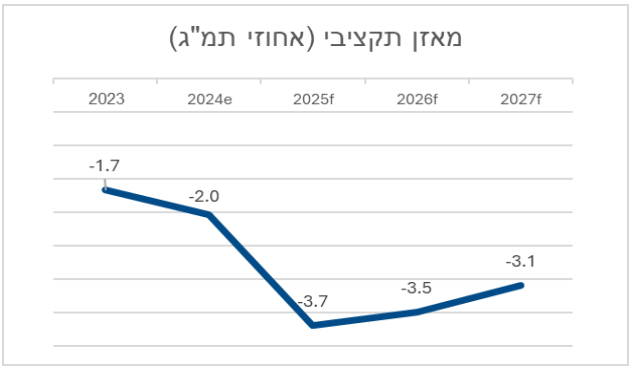
- אחת היצרניות המשמעותיות בעולם של נחושת ושל קובלט
- צמיחה ראלית טובה ב2025.
- פוטנציאל צמיחה כלכלית גבוה
- תמיכה כספית מקהילה בינלאומית
- מחויבות לקידום רפורמות במסגרת התוכנית עם קרן המטבע הבינלאומית

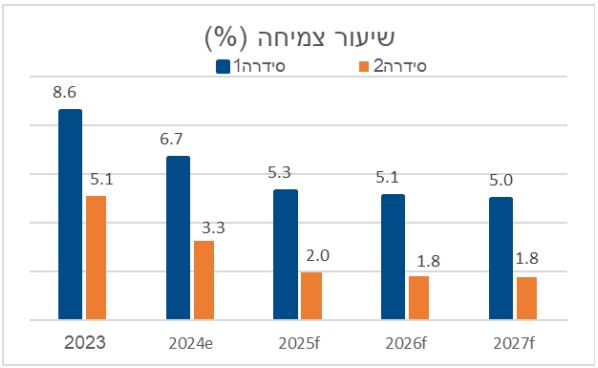
סיכונים ואתגרים

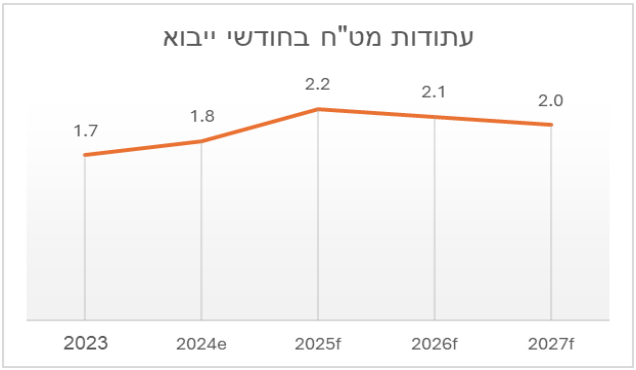
- אחת המדינות העניות באזור , תשתיות לא מפותחות
- כלכלה לא מגוונת
- חשיפה לתנודתיות במחירי הסחורות
- סיכון ביטחוני גבוה בגבול עם ראנדה, חשש מהידרדרות לסכסוך אזורי רחב
- תלות במימון חיצוני, עתודות מטח נמוכות

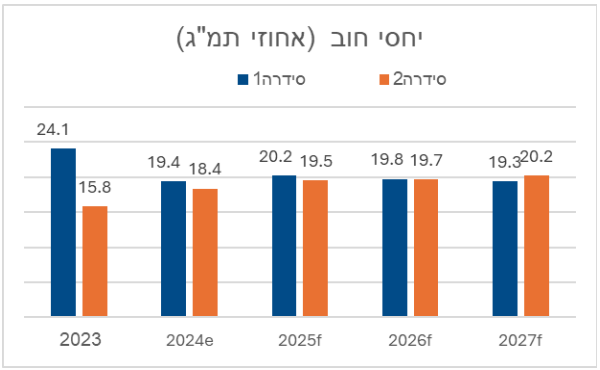
מדדים כלכליים עיקריים

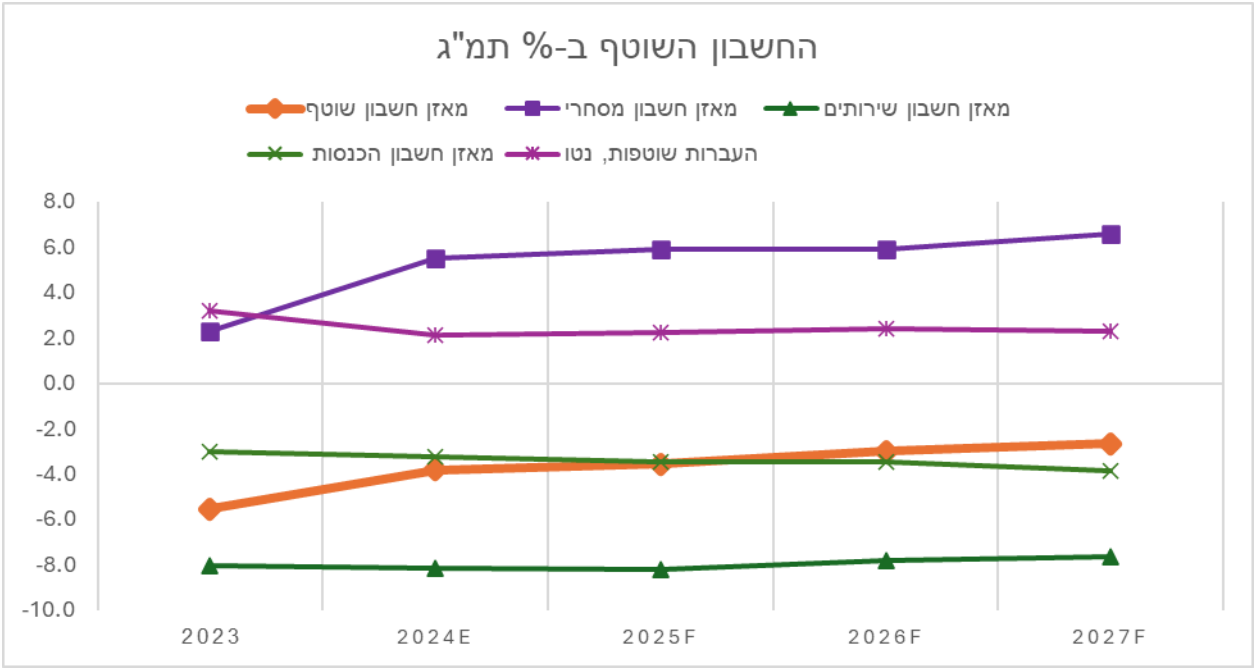
	2022	2023	2024	2025f	2026f	2027f
צמיחה ריאלית (%)	8.9	8.6	6.7	5.3	5.1	5.0
אינפלציה (ממוצע, %)	9.3	19.9	17.7	צ 8.8מ	7.2	6.4
מאזן תקציבי (% תמג)	-0.9	-1.7	-2.0	-3.7	-3.5	-3.1
חוב ציבורי (% תמג)	21.8	24.1	19.4	20.2	19.8	19.3
מאזן החשבון השוטף (% תמג)	-4.8	-5.5	-3.8	-3.6	-3.0	-2.7
חוב חיצוני (% תמג)	14.8	15.8	18.4	19.5	19.7	20.2
עתודות מטח (חודשי יבוא)	1.5	1.7	1.8	2.2	2.1	2.0

מאזן תקציבי (אחוזי תמ"ג)
2023
2024e
2025f
2026f
2027f
-1.7
-2.0
-3.7
-3.5
-3.1

שיעור צמיחה (%)
סידרה1
סידרה2
8.6
5.1
6.7
3.3
5.3
2.0
5.1
1.8
5.0
1.8
2023
2024e
2025f
2026f
2027f

עתודות מט"ח בחודשי ייבוא
1.7
1.8
2.2
2.1
2.0
2023
2024e
2025f
2026f
2027f

יחסי חוב (אחוזי תמ"ג)
סידרה1
סידרה2
24.1
15.8
19.4
18.4
20.2
19.5
19.8
19.7
19.3
20.2
2023
2024e
2025f
2026f
2027f

החשבון השוטף ב-% תמ"ג
מאזן חשבון שוטף
מאזן חשבון מסחרי
מאזן חשבון שירותים
מאזן חשבון הכנסות
העברות שוטפות, נטו
8.0
6.0
4.0
2.0
0.0
-2.0
-4.0
-6.0
-8.0
-10.0
2023
2024E
2025F
2026F
2027F

רקע ומאפיינים פוליטיים

סוג המשטר: רפובליקה חצי נשיאותית			**שנת קבלת עצמאות:** 1960 (בלגיה)
עומד בראש המדינה: הנשיא פליקס טשיסקדי (מאז 2019, נבחר מחדש בסוף 2023)	**הבחירות הבאות:** 2028		**אורך תקופת הכהונה:** 5 שנים
מבנה הפרלמנט: דו ביתי	**מס' מושבים:** 165	**אורך תקופת הכהונה:**	**הבחירות הבאות:**
סנאט (הבית העליון)	**108**	**5 שנים**	**2029**
אספה לאומית	**500**	**5 שנים**	**2028**

הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו (DRC) סבלה מחוסר יציבות פוליטית מאז קבלת עצמאותה ב-1960, עימותים פנימיים ומאבקי שלטון הפכו למאפיין מרכזי של הזירה הפוליטית במדינה. שם המדינה שונה ל'זאיר' במהלך שלטונו של מובוטו (1965-1997), בתקופתו שלטה במדינה שחיתות מערכתית רחבה, לצד דיכוי פוליטי וחוסר יציבות כלכלית. בשלהי שנות ה-90, בעקבות עימותים אתניים ומלחמות אזרחים, לורן-דזירה קבילה תפס את השלטון בתמיכת רואנדה ואוגנדה, והשיב את שם המדינה הנוכחי 'הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו'. לאחר מותו של קבילה בשנת 2001, בנו, ג'וזף קבילה, ירש את השלטון ונקט מדיניות של דיאלוג עם המורדים, שהובילה להסכם שלום ב-2002 ולהקמת ממשלת מעבר. למרות אימוץ חוקה חדשה ב-2006 והתקדמות בתהליכי בניית מוסדות ציבוריים, המדינה המשיכה להתמודד עם אתגרים ביטחוניים וכלכליים. בשנת 2009 נחתם הסכם שלום עם קבוצת המורדים CNDP, אך ניסיון לשלב את לוחמיה בצבא הלאומי נכשל, מה שהוביל להקמת קבוצת המורדים M23. עימותים מול קבוצת M23 ממשיכים עד היום וגורמים לערעור היציבות האזורית, משפיעים על הפעילות הכלכלית ויוצרים משבר הומניטרי מתמשך.

הנשיא פליקס טשיסקדי נבחר לראשונה בשנת 2019 בבחירות שתקינותן שנויה במחלוקת, שנערכו בעקבות שנתיים של מחאות אלימות שפרצו בתגובה לדחיית הבחירות על ידי הנשיא ג'וזף קבילה. בדצמבר 2020 הקים טשיסקדי ממשלה חדשה עם שותפות פרלמנטריות נוספות, תוך ניתוק הקשרים עם מפלגתו של הנשיא הקודם. בבחירות כלליות אחרונות שנערכו בדצמבר 2023, זכה טשיסקדי לכהונה שניה עם למעלה מ-73% מקולות הבוחרים, אך הליך הבחירות עורר ביקורת בשל כשלים לוגיסטיים, חוסר שקיפות והארכת ההצבעה ביום נוסף, שהטילו ספק באמינות התוצאות. במאי 2024 הודיע צבא קונגו כי סיכל ניסיון הפיכה, לאחר שקבוצת חמושים ניסתה לבצע מתקפה מתואמת על ארמון הנשיאות ובתי מחוקקים בבירה קינשאסה. למרות האירוע, הערכות אנליסטים מצביעים על כך שהסיכון להפיכה צבאית ב-DRC נותר נמוך, שכן למבצעי ניסיון ההפיכה הייתה השפעה פוליטית שולית. במקביל, הנשיא טשיסקדי ממשיך לשלוט במנגנוני הביטחון וליהנות מנאמנות הצבא, מה שמחזק את יציבות שלטונו.

נשיא המדינה טשיסקדי התבטא במהלך החודשים האחרונים על הצורך בשינויים בחוקת המדינה. גורמי האופוזיציה הביעו חשש כי התבטאויות אלו עשויות להעיד על כוונתו של הנשיא טשיסקדי להאריך את כהונתו מעבר למגבלת שתי הכהונות הקבועה בחוקה. מהלך כזה עלול לערער את היציבות הפוליטית במדינה ולהוביל להתפרצות מחאות רחבות.
חוסר היציבות הפוליטית והביטחונית של DRC ממשיך להעיב על הסביבה הכלכלית, במיוחד בתחום משאבי הטבע, בהם קונגו מחזיקה עתודות משמעותיות של מינרלים קריטיים כמו קובלט ונחושת. התנודתיות הביטחונית פוגעת בהשקעות הזרות וביכולת המדינה לפתח את תשתיות הכרייה והתחבורה הנדרשות למיצוי פוטנציאל הצמיחה שלה.

המצב הביטחוני של DRC הידרדר בשנה אחרונה. חלקים גדולים משטחה של DRC במזרח נמצאים בשליטת קבוצות מיליציות קיצוניות וביניהם קבוצת M23 , שעל פי דיווחי האום נתמכת על ידי רואנדה השכנה.

בינואר 2025 קבוצת M23 החלה במתקפה רחבה על הגבול המזרחי של DRC והצליחה להשיג שליטה על מספר ערים חשובות באזור. מעבר לפגיעה חמורה במצב ההומניטרי, לפלישה יש השלכות משמעותיות על כלכלת DRC, שכן הממשל נדרש להקצות משאבים תקציביים רבים להתמודדות מול M23 הסיכון הביטחוני המוגבר צפוי לאפיין את האזור בשנים הקרובות, למרות הנוכחות הצבאית של DRC, אוגנדה ובורונדי, לצד כוח האזורי של הקהילה לפיתוח של דרום אפריקה (SAMIDRC) וכוחות בינלאומיים נוספים. עם זאת, בשלב זה נראה סביר יותר שהלחימה תתרכז

באזורים המזרחיים של המדינה, (קיים סיכון ש-M23 ישלטו במחוזות צפון קיבו ודרום קיבו), מבלי להשפיע באופן משמעותי על רוב הפעילות הכרייה החיונית של DRC המתרחש במרכז ובדרום המדינה.

באפריל המלחמה נגד M23 הוכרז על הפסקת אש בין הצדדים. הסכם הפסקת האש, שהוכרזה ב-24 באפריל קרסה באוגוסט 2025, והלחימה התחדשה ופגעה בשיחות השלום. תחזית האנליסטים היא שהמחוזות המזרחיים ימשיכו להיות מאופיינים באי־יציבות ואלימות לאורך השנים 2026–2027 ואף הלאה, מה שייצור סביבה תפעולית קשה. בעקבות זאת הממשלה אישרה תקציב לחימה מתוקן לשנת 2025.

מדיניות הממשלה בטווח הבנוני נקבעת בעיקר על ידי תוכנית הפיתוח לשנים 2024-2028 בשווי כ-93 מיליארד דולר אשר מתבססת על מספר נושאים שהוגדרו של הנשיא טשיסקדי: יצירת מקומות עבודה, יציבות שער החליפין, שיפור המצב הבטחוני, קידום גיוון הכלכלה, הנגשת השירותים הציבוריים הבסיסיים ובניית תשתיות. להערכת האנליסטים, צפויה הצלחה מסוימת בהשגת יעדי התוכנית, אך חולשת המוסדות הציבוריים, הסלמת עימותים במזרח המדינה ובסיס כלכלי צר יקשו על הרשויות בהתקדמות לקראת המטרות השאפתניות שהוצבו. שחיתות מערכתית, חוסר יעילות ומחסור חמור בתשתיות הופכים את הסביבה העסקית במדינה לאחת המאתגרות בעולם.

למרות האתגרים הללו, חשיבותה של קונגו כמקור למינרלים קריטיים תמשיך למשוך מימון זר הממוקד בתשתיות לוגיסטיות לשיפור הסחר. עם זאת, הריכוזיות של ההשקעות במגזר הכרייה, בשילוב עם חולשת המוסדות והמלחמה המתמשכת, יובילו לכך שהממשלה תחמיץ את רוב יעדי הרפורמה המבניים שלה, ובפרט את אלו הנוגעים ליצירת מקומות עבודה ולגיוון הכלכלה מעבר לענף הכרייה.

יחסי חוץ

מדיניות החוץ של DRC בשנים הקרובות תיקבע בעיקר על ידי המשך היריבות מול רואנדה וצורך למשוך משקיעים זרים. חוסר הביטחון הגובר עקב הסלמת העימותים עם קבוצת M23 הנתמכת לכאורה על ידי רואנדה וניסיונות התיווך של הארגונים האזוריים, ימשיכו לעצב את יחסיה של DRC עם המדינות השכנות, לרבות אוגנדה ובורונדי. היחסים עם אנגולה יישארו חזקים בתמיכת שיתוף פעולה בין שתי המדינות בפרויקט 'מסדרון לוביטו' המהווה מסלול הקצר ביותר להעברת מינרלים ומתכות יקרות ערך מ-DRC לשווקים בינלאומיים דרך נמל לוביטו באנגולה.

היחסים עם גורמים מולטילטרליים שהשתפרו מאז עליית הנשיא טשיסקדי לשלטון, צפויים להישאר טובים. הקשרים עם קרן המטבע יתבססו על תוכניות חדשות מסוג ECF ו-RSF בשווי כולל של כ-2.8 מיליארד דולר שאושרו בינואר 2025. התוכניות יחזקו את הרפורמות שקודמו במסגרת התוכניות הקודמת שהסתיימה ביולי 2024, המשך שיתוף פעולה עם קרן המטבע מסייע בהשגת מימון ממקורות מולטילטרליים ובילטרליים שנדרש לפרויקטים ארוכי טווח הקשורים לפיתוח חברתי ותשתיות.

ל-DRC קשרים חזקים עם סין, מאחר וסין מעורבת מאוד במגזר הכרייה של המדינה. חברות סיניות מחזיקות בכ-80% ממכרות הנחושת והקובלט, מינרלים קריטיים לתעשיית רכבים חשמליים הצומחת של סין. מלבד השקעות רחבות היקף, סין מספקת תמיכה פוליטית בזירה בינלאומית מסגרת אי-התערבות של סין בענייני פנים של DRC. קונגו הצטרפה ליוזמת הדגל הסינית 'החגורה והדרך' (BRI), אשר תורמת להעמקת הקשרים בין המדינות בעיקר באמצעות פיתוח תשתיות.

היחסים עם ארהב ומדינות המערב יישארו טובים, קונגו שואפת למצות את הפוטנציאל לקבלת מימון בתנאים מוזלים ותמיכה פיננסית על רקע התחרות הגוברת בין סין לארהב על עתודות המתכות הנדירות של DRC. המדינה פועלת להקטנת התלות שלה בסין באמצעות חתימה על הסכמי סחר עם ארהב, איחוד אירופי, איחוד האמירויות, יפן ואחרות.

קרן המטבע

ל-DRC קשרים חזקים עם קרן המטבע הבינלאומית. ביולי 2025 קרן המטבע סיימה את הסקירה הראשונה של הECF ואפשר תשלום מיידי של כ262 מיליון דולר. למרות שחלק מהיעדים הכמותיים לא עמדו בציפיות עקב העלייה בהוצאות הביטחון, הרשויות קיבלו ויתורים על אי-עמידה בתנאים והתחייבו לפעולות מתקנות.

בינואר 2025 אושרו שתי תוכניות חדשות למדינה. תוכנית מסוג ECF ל-38 חודשים בסכום כ-1.73 מיליארד דולר מיועדת לתמיכה ביציבות מקרו-כלכלית, שיפור הסביבה העסקית, חיזוק הממשל, שיפור השקיפות ועידוד צמיחה כלכלית רחבה. תוכנית זו מהווה המשך התוכנית הקודמת שהסתיימה ביולי 2024. התוכנית השנייה שאושרה היא תוכנית מסוג RSF ל-38 חודשים בסכום כ-1.04 מיליארד דולר, התוכנית נועדה לסייע במעבר לכלכלה דלת פחמימנים, תוך חיזוק עמידות בפני זעזועי האקלים. אישור התוכניות על ידי מועצת המנהלים מבטיח המשך קידום רפורמות מבניות ויתמוך באמון המשקיעים הזרים. שתי התוכניות החדשות צפויות להסתיים במרץ 2028.

באפריל 2020 העבירה קרן המטבע אל DRC תמיכה בגובה של כ-363 מיליון דולר, תמיכה זו הייתה במסגרת הסכם RCF אשר מטרתו לסייע בעמידה במאזן התשלומים שלה לאחר הפגיעה של מגפת הקורונה בכלכלת המדינה. בנוסף, באוגוסט 2021 בוצעה הקצאת כספים תקופתית רוחבית של קרן המטבע לכלל המדינות החברות בקרן כאשר החלוקה נקבעה על פי גודלה של כלכלת המדינות. במסגרת הקצאה זו, DRC קיבלה תמיכה בגובה של כ-1.46 מיליארד דולר. ב-2010 קרן המטבע ביחד עם הבנק העולמי הודיעו כי במסגרת יוזמת HIPC ויוזמת MDRI הוחלט על פריסה ומחיקת חוב כולל של 12.3 מיליארד דולר ל-DRC.

.

בנק עולמי

בפברואר 2022 אושרה מסגרת שותפות חדשה של הבנק העולמי עם DRC לשנים 2022-2026, אשר תקדם יציבות כלכלית ופיתוח כלכלת המדינה, תתמוך ברפורמות לשיפור הממשל ולפיתוח הון אנושי. נכון לספטמבר 2024, הפורטפוליו של הבנק העולמי ב-DRC מורכב מ-22 פרויקטים לאומיים ואזוריים בסכום כולל של כ-7.3 מיליארד דולר. בנוסף, הבנק העולמי מגיש תמיכה תקציבית למדינה, הסכום של כ-580 מיליון דולר צפוי להיות מועבר בשלוש שנים הקרובות בתשלומים לצד התזרים מקרן המטבע. בנוסף הבנק העולמי גם תומך ב DRC-באמצעות תוכניות סיוע תקציבי ובהלוואות לחינוך ולממשלות פרובינציאליות, כולל אישור תוכנית חדשה לתמיכה במדיניות פיתוח (DPO) בהיקף 600 מיליון דולר לשנת 2025.

מועדון פריז

הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו פרסה חוב 13 פעמים במסגרת המועדון (1976, 1977, 1979, 1981, 1983, 1985, 1986, 1987, 1989, 2002, 2003 ופעמיים בשנת 2010). 6 הפריסות האחרונות עדיין פעילות. המדינה הצטרפה לכל הפעימות של ה- DSSI (דחיית תשלומים מיוני 2020 עד דצמבר 2021).

מאפיינים כלכליים

DRC היא המדינה הגדולה ביותר באפריקה שמדרום לסהרה. למרות שפע של אדמה פורייה, פוטנציאל אנרגית מים ומשאבים מינרליים גדולים, הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו מתמודדת עם בעיות סוציו-אקונומיות רבות, כולל עוני, חוסר ביטחון תזונתי, כיסוי נמוך של מערכת בריאות, חוסר גישה למים נקיים, סכסוך מתמשך, אי שוויון וניהול לא יעיל של משאבים. DRC ממוקמת בחמישית המדינות העניות בעולם, תמג לנפש מוערך לעמוד בשנת 2025 על 697 $ בלבד. למדינה אוכלוסייה גדולה וצומחת בקצב של כ-3% בשנה. לפי הנתונים של הבנק העולמי, בשנת 2024 קרוב ל-75% מתושבי קונגו התקיימו מסכום נמוך מ-2.15 דולר ליום. בנוסף, DRC מתמודדת עם התפרצויות חוזרות של נגיף אבולה. למרות הפוטנציאל האדיר הקיים במדינה, ישנו קושי למימושו, הנובע בעיקר מחוסר יציבות פוליטית וביטחונית, ותשתיות רעועות המונעות ניצול מרבי של משאבי הטבע.

כלכלת המדינה נשענת במידה רבה על ענף הכרייה, אשר מהווה מנוע הצמיחה העיקרי ומקור הייצוא הגדול ביותר שלה. תוצרי הכרייה העיקריים הינם: קובלט, יהלומים, נחושת וזהב. המדינה היא היצואנית הגדולה ביותר בעולם של קובלט, כאשר כשני שליש מסך יצור קובלט עולמי מתבצע בשטחה. הביקוש העולמי לקובלט בעשור הקרוב צפוי להישאר גבוה, על רקע צמיחת תעשיית הרכבים החשמליים ומעבר לאנרגיה ירוקה. היקפי ייצוא יהלומים ונחושת של DRC נחשבים גם הם למשמעותיים מבין כל המדינות בעולם. לפי נתוני סוכנות הדירוג S&P, יצוא נחושת וקובלט מהווה למעלה מ-

90% מסך היצוא ואחראי על כ-40% מסך הכנסות המדינה. DRC עשירה במשאבי טבע נוספים הכוללים מרבצי אורניום, ליתיום ומתכות ומינרלים יקרי ערך אחרים, כאשר משאבים אלו אינם מנוצלים ברובם. מלבד הפעילות הענפה במגזר הכרייה, קיימת פעילות בסקטורים חקלאות ונפט (DRC אינה חברה בארגון אופק). ניצול המשאבים בענפים אלה זהה לניצול המשאבים הנמוך בענף הכרייה. לאור מבנה הכלכלה הנוכחי, התקדמות איטית בתהליך גיוון כלכלי, והסתמכות על יבוא מזון ודלק, DRC חשופה לסיכונים הקשורים לתנודתיות במחירי הסחורות בגלובליים ולשינויי האקלים.

בסוף 2023 הגיע לנמל לוביטו באנגולה המשלוח הראשון של נחושת מהרפובליקה הדמוקרטית של קונגו דרך מסדרון הרכבת החדש. מדובר בפרויקט אסטרטגי במימון משולב של ארהב ואיחוד אירופי אשר מאפשר העברת מתכות אסטרטגיות כגון נחושת, קובלט וליתיום מ-DRC וזמביה לשווקים גלובליים דרך הנמל באנגולה. פתיחת מסדרון לוביטו מפחיתה באופן ניכר את עלויות התחבורה ומרחיבה את הזדמנויות הסחר של DRC עם אנגולה ועם המדינות האחרות באזור ובעולם. הפרויקטים להגדלת היקפי כרייה במכרות הקיימים יתמכו בזרימת השקעות לענף הכרייה.

המדינה מתמודדת עם אתגרים כלכליים רבים. חלק ניכר מהכלכלה אינו פורמלי, קיימים פערי הכנסה גדולים בין חלקים שונים במדינה, שיעור אבטלה גבוה במיוחד בקרב צעירים. סביבה עסקית קשה המשקפת בין היתר את יכולת הממשל החלשה, תכביד על השקעות בסקטורים שאינם קשורים לכרייה. בהינתן חוסר הביטחון המוגבר במזרח המדינה והתרחבות מתונה בלבד במגזרים שאינם כרייה, הצמיחה הכלכלית צפויה להישאר מתחת לפוטנציאל שלה בשנים הקרובות.

על אף האתגרים, התחזית הכלכלית של DRC נחלשת מעט עם תחזית צמיחה של5% עד 2027.. על פי תחזית של קרן המטבע הבינלאומית, הצמיחה צפויה להישאר איתנה בשנים הקרובות ולהתייצב על 5.4% עד 2030. הצמיחה מונעת על ידי התרחבות הפעילות במגזר הכרייה, בעיקר בענפי כריית נחושת, קובלט וזהב, וזרימה של השקעות זרות לפיתוח פרויקטים בתחום תשתיות ותחבורה. בנוסף, ירידה במחירי הדלק העולמיים והאטה בקצב האינפלציה, יתמכו בצריכה המקומית. פיתוח הפרויקט 'פרוזדור לוביטו' במימון ארהב ושותפיה, ימשוך השקעות ישירות זרות ויתמוך ביצוא. עם זאת, הסיכונים לצמיחה נותרו גבוהים, הם קשורים להאטה כלכלית במדינות שותפות סחר לרבות סין, ירידה חדה במחירי המתכות, והידרדרות של המצב הביטחוני, במיוחד באזורים המזרחיים של המדינה.

אירועים מאקרו-כלכליים

<u>מתיחות במזרח התיכון</u>

המתיחות במזרח התיכון השפיעה על כלכלת הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו באופן מוגבל, בעיקר דרך עליית מחירי הנפט ושיבושים בשרשראות האספקה. הזינוק במחירי הנפט בעקבות משברים אזוריים הוביל לעלייה חדה בעלויות האנרגיה של המדינה. מחירי הדלק הגבוהים השפיעו על תחומי התחבורה, הייצור והחקלאות, והחריפו את האינפלציה המקומית, מה שהכביד על יוקר המחיה. בנוסף, המתיחות פגעה בנתיבי הסחר הגלובליים, במיוחד דרך ים סוף ותעלת סואץ, שממלאים תפקיד מרכזי במסחר הבינלאומי. העיכובים בהובלה הימית הובילו להתייקרות הייבוא של מוצרי יסוד כמו מזון ודשנים, שעליהם DRC נסמכת באופן משמעותי.

<u>מלחמת רוסיה – אוקראינה</u>

מלחמת רוסיה-אוקראינה השפיעה על כלכלת הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו בעיקר דרך עליית מחירי הסחורות והפרעות בשרשראות האספקה. העלייה הגלובלית במחירי מחצבים כמו נחושת וקובלט חיזקה את הכנסות המדינה ממסים ותמלוגים על הייצוא, מה שהקל במידת מה על הגירעון הפיסקלי. עם זאת, ההוצאה הציבורית עלתה בשל הצורך בסובסידיות למזון ודלק בעקבות עליות המחירים העולמיות. DRC חוותה לחץ משמעותי על מאזן התשלומים שלה. עליית מחירי הייבוא, במיוחד של מזון, דלק ודשנים, הגדילה את הוצאות המטח והחריפה את תלות המדינה במימון חיצוני ובסיוע בינלאומי.

עדכונים מסוכנויות הדירוג הבינלאומיות

- בינואר 2025 אשררה סוכנות הדירוג S&P את דירוג המדינה 'B-', ואת תחזית הדירוג היציבה. הסוכנות צופה המשך צמיחה כלכלית חזקה של 5.2% בממוצע בשנים 2025-2028, בעיקר בתמיכת סקטור הכרייה. אישור

תוכנית חדשה עם קרן המטבע וקידום רפורמות במסגרתה, יסייעו בחיזוק חוסן כלכלי וישפרו גישה למקורות מימון חיצוני נוספים, לרבות מהבנק העולמי. רמת יתרות מטח ממשיכה להשתפר לאורך השנים האחרונות. התחזית היציבה מאזנת בין צפי לצמיחה כלכלית חזקה לבין סיכונים חיצוניים וביטחוניים גבוהים. הדירוג עלול להיפגע במקרה של זעזועים ביטחוניים ופוליטיים, מאחר והם עלולים לפגוע בגישת DRC למימון חיצוני. להערכת S&P, המדינה תשמור על גישתה למימון בתנאים מוזלים.

- באוקטובר 2025 פרסמה סוכנות הדירוג Moody's את הסקירה התקופתית והותירה את דירוג המדינה 'B3' עם תחזית יציבה. הסוכנות צופה צמיחה כלכלית חזקה של 6.0% בשנת 2025 וממוצע של מעל 6% בטווח הבינוני, בתמיכת סקטור הכרייה. המשך הרפורמות המבניות תחת תוכנית קרן המטבע (IMF) צפוי לשפר את החוסן הכלכלי, כאשר הגירעון הפיסקלי צפוי להישאר נמוך (1.8% בממוצע) והחוב הציבורי מתחת ל-25% מהתוצר. רמת יתרות המטח צפויה להשתפר ולעבור את רף ה-8 מיליארד דולר עד סוף 2025. התחזית היציבה מאזנת בין ביצועים כלכליים איתנים ורמת חוב נמוכה לבין מוסדות שלטון חלשים, תלות גבוהה במחירי סחורות וסיכונים פוליטיים וביטחוניים משמעותיים, בדגש על הלחימה במזרח המדינה. הדירוג עלול להיפגע במקרה של זעזוע חיצוני בשוק הסחורות, האטה בביקוש מסין או הסלמה ביטחונית שתפגע ביציבות המאקרו-כלכלית.

היסטוריית הדירוגים:

Moody's		S&P	
B3	11.2022	B-	1.2022
Caa1	6.2019	CCC+	8.2017
B3	9.2013	B-	12.2013

מדיניות פיסקלית וחוב ממשלתי

תקציב הלחימה ("combat budget") המתוקן של ה-DRC לשנת 2025, עליו הכריז הנשיא צ'יסקדי ביולי 2025, צפוי להביא להרחבת הגירעון הפיסקלי לרמה של 3.7% מהתמ"ג, הרמה הגבוהה ביותר שנרשמה במדינה בשנים האחרונות. בלב שינוי זה עומדות הוצאות ביטחון חריגות עקב התעצמות הסכסוך עם קבוצת המורדים M23 במזרח המדינה, שהכבידו משמעותית על הביצועים הפיסקליים. למרות ניסיונות לקיצוץ בהוצאות והחלת צעדי צנע במסגרת תוכנית ה-ECF של קרן המטבע הבינלאומית, מאמצים אלו מקוזזים על ידי גידול בסעיף השכר הציבורי, צעד מרכזי שהוביל לכך הוא הכפלת שכרם של חיילי הצבא (FARDC) והמשטרה במרץ 2025 כדי להעלות את המורל ולמנוע עריקות, מה שמבטיח שחשבון השכר יישאר גבוה ורגיש מבחינה פוליטית וביטחונית.

הכנסות הממשלה צפויות להחמיץ את היעדים שנקבעו בתקציב בשל המלחמה, וזאת על אף צפי לגידול מסוים בהכנסות ממיסוי מגזר הכרייה ושיפור בניהול המיסים תחת הנחיית קרן המטבע. כתוצאה מכך, המדינה תשאר עם פער מימון גדול אותו תיאלץ לכסות באמצעות מימון חיצוני, שיוביל לעלייה ברמת החוב הציבורי. החוב הציבורי מוערך בכ-20.2% מהתמ"ג בסוף 2025, וצפוי להישאר ברמה של כ-19.3% מהתמ"ג עד סוף 2027, כאשר לאורך זמן הוא צפוי להישאר מתחת לסף של 25% מהתמ"ג.

מדיניות מוניטרית

המטרה המרכזית של הבנק המרכזי של הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו (BCC) היא שמירה על יציבות המחירים במשק. הבנק אחראי על ניהול מדיניות מוניטרית, פיקוח על מערכת בנקאית, ניהול יתרות מטבע חוץ, ופיקוח על מערכת תשלומים במדינה. אחד האתגרים המרכזיים של הבנק הוא התמודדות עם הדולריזציה הגבוהה במשק, כאשר חלק ניכר מהפעילות הכלכלית מתבצע במטבע חוץ, בעיקר בדולר האמריקאי. מצב זה מגביל את יכולתו של הבנק המרכזי להשפיע על התנאים המוניטריים במשק באמצעות כלי המדיניות המסורתיים. בשנים האחרונות, הבנק המרכזי שם דגש מיוחד על מודרניזציה של מערכת התשלומים הלאומית ועל חיזוק הפיקוח הבנקאי, במטרה לשפר את היציבות הפיננסית ולהגביר את הנגישות לשירותים בנקאיים בקרב האוכלוסייה.

יעד האינפלציה הרשמי של הבנק המרכזי עומד על 7%. לפי תחזית האנליסטים הריבית צפויה להישאר בשיעור של 25% עד סוף 2025, הורדות הריבית צפויות להתחיל במהלך 2026 על רקע ירידה בלחצים אינפלציוניים, הריבית צפויה לרדת ל-15.5% עד סוף 2026 ול12% עד סוף 2027. קצב האינפלציה צפוי להאט מ-8.8% בשנת 2025 ל-6.4% בשנת 2027.

מערכת בנקאית

המערכת הבנקאית ברפובליקה הדמוקרטית של קונגו קטנה יחסית ולא מפותחת בהשוואה לכלכלות אזוריות אחרות. למרות מאמצי הממשלה וקידום רפורמות, המגזר הבנקאי במדינה מתמודד עם נזילות נמוכה, נגישות מוגבלת לשירותים פיננסיים ורמת אימון נמוכה מצד הציבור. רוב האוכלוסייה אינה משתמשת בבנקים, ונשענת בעיקר על עסקאות במזומן ועל שירותי בנקאות ניידת שצברו פופולריות בשנים האחרונות. בנוסף, חוסר יציבות פוליטית, רגולציה חלשה, כלכלה לא פורמלית גדולה, וסיכון גבוה לאי-פירעון אשראי ממשיכים להוות אתגר לפיתוח המגזר. עם זאת, הביקוש הגובר למימון והשקעות בתשתיות פותחים הזדמנויות להרחבת השירותים הפיננסיים במדינה.

במהלך 2024 חל שיפור בנזילות וברווחיות הבנקים ובהיקפי האשראי הפרטי, אך סך הפיקדונות במטבע המקומי ירד. דולריזציה של המערכת הבנקאית עלתה ביחס לשנה שעברה בין היתר בזכות ריבית דולרית גבוהה יותר. על פי נתוני קרן המטבע נכון למחצית השנייה של שנת 2024, יחס הלימות ההון עלה לעומת השנה הקודמת ועמד על 14.6%, יחס ההלוואות הבעייתיות עומד בסוף 2024 על שיעור של 6.3%. הרשויות ממשיכות לפעול להסרת המדינה מרשימה האפורה של FATF ארגון למאבק נגד הלבנת הון ומימון טרור, אליה היא נוספה בשנת 2022. על אף התקדמות מסוימת לקראת הסרה מהרשימה האפורה, ינשם מספר לא מבוטל של צעדים שטרם הושלמו, על מנת לעמוד בדרישות האגרון.

מצב חיצוני

הגירעון בחשבון השוטף צפוי לרדת בשנים הקרובות משיעור של 3.6%- התמ"ג המשוערך ב-2025 לשיעור של 2.7%- בשנת 2027 בתמיכת הכנסות מיצוא וירידה במחירי האנרגיה הגלובליים. הכנסות מיצוא נחושת, קובלט וזהב ימשיכו להיות הסעיפים העיקריים בתמהיל יצוא המדינה. הצמיחה ברווחי היצוא תתאפשר בזכות מחירי נחושת גבוהים, עליה בהיקפי הכרייה וביקוש גבוה למתכות קריטיות לתעשיות רכבים חשמליים ואנרגיה ירוקה. DRC פועלת להרחבה ופיתוח נמל מים עמוקים הראשון שלה הצפוי להיפתח לקראת סוף שנת 2026. הפעלת נמל מים עמוקים תתמוך ביצוא ותגדיל את הכנסות DRC מהספקת שירותי נמל ותעבורה עבור מדינות שכנות.

יבוא דלק ומזון אחראי על חלק ניכר בחשבון היבוא הכולל של קונגו. המשך פיתוח ענף הכרייה מוביל לעליה בגירעון בחשבון ההכנסות ככל שהחברות הפועלות בתחום מחזירות את רווחיהן. הגירעון המבני בחשבון השירותים אשר מושפע מהביקוש המקומי ליבוא הקשור לכרייה ושירותים, יתרחב במונחים נומינליים, אך ישמור על יציבות ביחס לתוצר. חשבון העברות שוטפות ימשיך להיות בעודף אשר יתחזק בתמיכת העברות האזרחים מחול בשילוב עם סיוע כספי ומענקים זרים למטרות הומניטריות. הגירעונות בחשבון השוטף ימומנו בעיקר על ידי חוב חיצוני בתנאים מוזלים מגופים בינלאומיים והשקעות זרות ישירות בפרויקטים בתחום הכרייה.

יחס חוב חיצוני של DRC לתמג נמוך בהשוואה למדינות בדירוגים דומים, ב2025 החוב החיצוני נעמד על 19.5%. מרבית החוב הציבורי של המדינה הינו חיצוני וניתן על ידי מלווים מולטילטרליים (בעיקר על ידי קרן המטבע והבנק העולמי) . יחסי חוב נמוכים של DRC מצביעים על הגישה המוגבלת של המדינה למקורות מימון חיצוני. על אף התנהלות נבונה של הממשל בשנים אחרונות, היסטוריית פריסות חוב ארוכה מקשה על יכולת גיוס חוב ממקורות מסחריים או באמצעות הנפקת אירובונד. על פי הערכות קרן המטבע, החוב החיצוני של DRC יישאר נמוך, אך יעלה בהדרגה בשנים הקרובות. המדינה מתמודדת עם שירות החוב שלה בצורה יציבה, יחס שירות החוב להכנסות נאמד ב-2025 על כ-6.8%. על פי ניתוח קיימות החוב (DSA) של קרן המטבע שפורסם בינואר 2025, החוב הכולל של DRC מוגדר כבר-קיימא, הסיכון של המדינה להגיע למצוקת חוב מוגדר כמתון.

עתודות מטח של קונגו נותרו נמוכות, ומשקפות כיסוי של כ2 חודשים עד סוף 2027 לפי הערכות האנליסטים. הממשל מחויב להמשך בבניית רזרבות המט"ח. המדינה הצליחה לצבור רזרבות מטח בעיקר בזכות התחזקות מגזר הכרייה, התוכנית עם קרן המטבע הבינלאומית, עזרה מהבנק העולמי והשקעות זרות בפרויקטים בתחום תשתיות של מגזרי הנפט והכרייה. עם זאת, מדובר בהיקף עתודות מט"ח נמוך, צרכי יבוא גבוהים והתערבויות של הבנק המרכזי בשער החליפין מאטים את קצב צבירת העתודות. לפי התחזית של קרן המטבע יולי 2025, עתודות מטח צפויות להמשיך ולגדול באופן הדרגתי, הן יגיעו לרמת כיסוי של כ-3 חודשי יבוא בשנת 2029.

תמג לפי מגזרים: חקלאות- 17.1%; תעשייה- 46.6%; שירותים- 33% (הערכה בשנת 2024).

סחר חוץ

שותפות עיקריות- ייצוא: סין (69%), איחוד האמירויות (7%), הודו (3%) ספרד (3%).
שותפות עיקריות- ייבוא: סין (35%), דרום אפריקה (12%), זמביה (12%).
מוצרי ייצוא עיקריים: נחושת, קובלט, עפרות נחושת, נחושת גולמית, נפט גולמי.
מוצרי ייבוא עיקריים: נפט מזוקק, גופרית, מוצרי פלסטיק, משאיות ומכונות לעיבוד אבן.
סחר עם ישראל: ייצוא לישראל- 0 מיליון דולר; ייבוא מישראל- 0.4 מיליון דולר.

מדדים כלכליים

אינדיקטורים כלליים	2023	2024e	2025f	2026f	2027f
אוכלוסייה (מיליון)	106	109	113	116	120
תמ"ג נומינלי (מיליוני דולר)	69,989	71,198	78,599	86,984	94,330
תמ"ג נומינלי (מיליארדי מטבע מקומי)	163,777	199,717	225,242	254,524	287,866
תמ"ג לנפש (דולר)	662	652	697	747	785
צמיחה ריאלית (%)	8.6	6.7	5.3	5.1	5.0
צמיחה ריאלית לנפש (%)	5.1	3.3	2.0	1.8	1.8
סקטור פיסקלי (באחוזי תמ"ג)					
מאזן תקציבי	-1.7	-2.0	-3.7	-3.5	-3.1
הכנסות הממשלה	14.9	15.9	14.7	14.8	14.9
הוצאות הממשלה	16.6	17.9	18.4	18.3	18.0
חוב ציבורי	24.1	19.4	20.2	19.8	19.3
ב-% מההכנסות	162%	122%	138%	133%	130%
סקטור מוניטרי ופיננסי (באחוזים)					
ריבית על הלוואות	23.6	23.2	23.1	23.0	22.0
ריבית על פקדונות	4.6	4.4	4.2	4.0	4.0
שיעור אינפלציה (ממוצע)	19.9	17.7	8.8	7.2	6.4
שער חליפין					
שע"ח נומינלי (לסוף תקופה)	2,668.9	2,845.1	2,884.0	2,929.5	3,055.5
שע"ח נומינלי (ממוצע לתקופה)	2,340.0	2,805.1	2,865.7	2,926.1	3,051.7
שע"ח ריאלי-אפקטיבי (100 = 2010)	131.3	127.1	127.7	126.7	132.3

אינדיקטורים כלליים	2023	2024e	2025f	2026f	2027f
מאזן התשלומים (במיליוני דולר)					
מאזן חשבון שוטף	-3,882.7	-2,719.4	-2,797.0	-2,608.9	-2,515.1
ב- % תמ"ג	-5.5	-3.8	-3.6	-3.0	-2.7
מאזן חשבון מסחרי	1,600.6	3,927.2	4,641.0	5,138.1	6,223.4
ב- % תמ"ג	2.3	5.5	5.9	5.9	6.6
"יצוא סחורות במונחי F.O.B	29,600.9	34,927.2	37,470.0	39,904.0	42,861.2
"יבוא סחורות במונחי F.O.B	-28,000.3	-31,000.0	-32,829.0	-34,765.9	-36,637.8
מאזן חשבון שירותים	-5,630.8	-5,821.1	-6,474.1	-6,820.2	-7,239.8
ב- % תמ"ג	-8.0	-8.2	-8.2	-7.8	-7.7
"יצוא שירותים	49.4	322.0	37.5	4.0	0.0
"יבוא שירותים	-5,680.1	-6,143.1	-6,511.7	-6,824.2	-7,239.8
מאזן חשבון הכנסות	-2,094.7	-2,324.1	-2,710.1	-3,038.1	-3,668.3
ב- % תמ"ג	-3.0	-3.3	-3.4	-3.5	-3.9
"יצוא הכנסות	459.1	402.5	393.0	608.9	188.7
"יבוא הכנסות	-2,553.8	-2,726.5	-3,103.1	-3,647.0	-3,857.0
העברות שוטפות, נטו	2,242.2	1,498.5	1,746.2	2,111.3	2,169.6
ב- % תמ"ג	3.2	2.1	2.2	2.4	2.3
השקעות ישירות זרות, נטו (FDI)	2,375.3	2,915.1	2,068.3	2,281.4	2,641.2
ב- % תמ"ג	3.4	4.1	2.6	2.6	2.8
ב- % המאזן בחה"ש	61.2	107.2	73.9	87.4	105.0

חוב ונכסים חיצוניים (במיליוני דולר)					
סך החוב החיצוני	11,066.9	13,080.6	15,323.6	17,116.5	19,025.8
חוב חיצוני - % תמ"ג	15.8	18.4	19.5	19.7	20.2
ב- % יצוא	36.7	36.6	40.4	42.2	44.1
סך החוב החיצוני לטב"א	10,464.8	12,344.4	14,440.5	16,004.0	17,808.1
סך החוב החיצוני לט"ק	602.1	736.2	883.1	1,112.6	1,217.6
קרן המטבע	3,997.3	4,084.0	5,072.3	5,834.2	6,537.7
פיגורים על תשלומי ריבית	387.3	387.3	387.3	387.3	387.3
פיגורים על תשלומי קרן	1,844.3	1,844.3	1,844.3	1,844.3	1,844.3
עתודות מט"ח	5,131.1	6,131.5	7,700.0	7,900.0	8,000.0
בחודשי יבוא	1.7	1.8	2.2	2.1	2.0
שירות החוב (במיליוני דולר, אלא אם צוין אחרת)					
שירות החוב השנתי	413	629	780	948	1,146
ב- % יצוא	137%	176%	206%	234%	266%
תשלומי קרן	262	456	569	708	874
תשלומי ריבית	151	172	211	240	272
יחס ריבית להכנסות	1.4%	1.5%	1.8%	1.9%	1.9%
יחס קרן להכנסות	2.5%	4.0%	4.9%	5.5%	6.2%
יחס שירות חוב להכנסות	4.0%	5.6%	6.8%	7.3%	8.2%

מערכת בנקאית (באחוזים)	2023	2024e	2025f	2026f	2027f
יחס הלימות ההון (הון רגולטורי לנכסי הסיכון)	*13.2*	14.6	....	....	
הלוואות ללא תנועה ברוטו מסך הלוואות ברוטו	*6.6*	*6.3*	....	....	